

Minska kväveutsläpp från gris

OLA KARLSSON FODERLOTSEN

200902

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

greppa näringen

Varför minska Kvävet?

- Kvävet i gödsel bildar i överskott Ammoniak NH_3
- Proteininnehåll i foder avgör mängden kväve i gödsel
- Dansk undersökning (Seges medd 843) redovisar en sänkning av NH_3 med 40 g $\text{NH}_3\text{-N}$ /prod gris för varje % sänkning av råprotein. Nyare undersökning(Seges notat 2004) visar på en reducering med 1,7 % NH_3 per gram råprotein per F_{svin}
- Ur hållbarhet och Klimatpåverkan är det viktigt att sänka mängden protein som behövs för att producera en gris
- Hälsomässigt är det inte bra med NH_3 varken för skötare eller djuren
- Vad är problemet .....? Är det inte bara att sänka?

Proteinbehov gris

- Grisen behöver aminosyror 20 st. varav 9-11 måste tillföras via foder
- En brist på 1 aminosyra sätter gränsen och ökar foderförbrukning
- Överskott av protein, aminosyror kostar energi, ökar foderförbrukning
- Behoven av de olika AA sätts i relation till aminosyran lysin
- Foderråvarans innehåll av protein ger upphov till olika mängder aminosyror.

	Några proteinfodermedel i Ts					
	% av protein					
	Lysin	M+C	Treonin			
Sojamjöl	5,4%	2,5%	3,3%			
Rapsmjöl	4,2%	3,8%	3,3%			
Ärtor	5,9%	1,8%	2,8%			
Åkerböna	6,4%	2,4%	3,6%			
Lupin	4,8%	2,3%	3,5%			
Drank	2,4%	2,7%	2,7%			
Potatisprotein	7,0%	3,2%	5,4%			
Laxsoppa	6,5%	3,3%	4,2%			
Korn	2,8%	3,2%	2,5%			
Vete	2,2%	3,2%	2,2%			

Proteinbehov gris

- Råvaror har olika smältbarheter av proteinet
- All kväve är inte protein samt att visst protein är lagrat så grisen inte kommer åt proteinet.

Smältbarheter råvaror (EwaPig)

- Korn 80 %
- Havre 76 %
- Vete 88%
- Åkerböna 84 %
- Sojamjöl 88 %
- Rapsmjöl 79 %

Proteinbehov gris

- En foderoptimering har till uppgift att kombinera ihop olika råvaror till rätt behov för resp. djurkategori men måste ta hänsyn till priset per energi och begränsningar i form av nutritionella och lag krav
- Tillverkning av rena aminosyror har inneburit att behovet av råvaror med höga proteinhalter har kunnat minska kraftigt.
- Priset på de kommersiellt tillverkade aminosyror avgör om det är intressant att använda i optimeringen.

Verktyg: aminosyror Ettfoder 30-120 kg

• Spannmål 76,3%	Näringsinnehåll
• Åkerböna 13,3 %	Energi 9,6Mj Ne
• Sojamjöl 6,8 %	Råprotein % 15,1
• Aminosyror 0,58 %	Sis Lysin g 8,06
• Premix 3,02 %	Kväve g 24,3

En slaktgris åt i medel (WinPig) 2434 Mj Ne vilket ger 253 kg foder. Det innebär 6,1 kg kväve. Smältbart kväve är 5,06 kg kväve

Viktigt är att ha koll på förluster av aminosyror i blötutfodring

Verktyg: Utan aminosyror ett foder 30-120 kg

• Spannmål	64,5 %	<u>näringsinnehåll</u>	
• Åkerböna & ärter	21,6 %	Energi Mj Ne	9,5
• Rapskaka	5,4 %	Protein %	17,6
• Potatisprotein	4,9 %	Sis Lysin g	8,0
• Premix	3,6 %	Kväve g	28,2

Om vi antar att slaktgrisen ätit ligga mycket energi ger det 256 kg foder. Grisen har då konsumerat 7,2 kg kväve eller 18 % mer än föregående ex genom att använda dansk beräkning (notat 2004) minskar NH₃ utsläpp med 36 %.

Verktyg : fasutfodring slaktgris 30-120 kg

- Fasutfodring innebär högre protein i början av tillväxtfasen. Även suggor fasutfodras med skillnader i sin - difoder
- Viktig är att totala mängde kväve blir mindre än ett foder för att minska ammoniak utsläpp

• Idag vanligast med 2-3 faser till slaktgris

• Spannmål	77,6 %	näringsinnehåll
• Åkerböna	15 %	Energi Mj Ne 9,7
• Sojamjöl	3,7 %	Råprotein % 14,5
• Aminosyror	0,68 %	Sis Lysin g 8,1
• Premix	3,02 %	Kväve g 23,2

Äter grisen 251 kg foder har den fått i sig 5,8 kg kväve –minskning 4,9%

Verktyg: Foderförbrukning

- Det är en stor variation i foderförbrukning i hela produktionen. Inte bara i slaktgris utan även suggor och tillväxtgris
- Foderförbrukning är ett samlat mått på rätt fodersammansättning, foderstruktur, hälsoläge, genetik, närmiljö och management m.m.
- Resultat Win Pig 2019 hade medelgrisen 25,8 Mj Ne/kg tillväxt motsvarande siffra hade de 25 % bästa avseende foder 23,2. En skillnad på 2,6 Mj/kg tillväxt. Om tillväxten är 85 kg innebär det 221 Mj eller 23 kg foder mindre. Detta reducerar kväve mängden med 0,56 kg kväve eller 9,2 %

Verktyg: Tillsatser

- Det finns på marknaden tillskott utanför behov av specifika näringsämnen så som fett, protein, fiber, mineraler och vitaminer.
- Det som används är främst syror, bakterier och enzymer
- Ex Bensoesyra fanns tendens till en reduktion med 7,5 % mindre NH_3
- Bakterier och syror syftar till att påverka mag-tarmflora positivt
- Enzymer är till för att hjälpa grisen att bryta upp bindningar så att näring blir tillgänglig

Sammanfattning

- Det går att sänka ammoniak utsläpp från gris.
- Bästa verktyg är att sänka foderförbrukning.
- Öka användandet av aminosyror så fort det är lönsamt
- Hitta billigare och enklare analysmetoder för att bestämma innehållet av aminosyror i råvaror och färdigt foder
- Ingick inte i detta föredrag men fortsatt focus på att minska ammoniak i gödsel med bla värmeåtervinning i gödselkanaler och behandling i flytgödselbehållare.
  - Tack för att ni lyssnade.